

перед свідоме засвоєння нормативних одиниць, оскільки лише такі знання сприяють розумінню («декодуванню») okazіоналізмів.

3.2. Пояснюючи стилістичні можливості контамінованих фразеологізмів, не слід забувати і про невдалі приклади, щоб дати зрозуміти студентам, що контамінаційне фразотворення базується на глибокому відчутті комунікативного потенціалу фразеологізмів та вимагає відповідних творчих зусиль. Тому студенти — і це має стати головним «посланням» викладача — мають уникати випадків утворення власних контамінованих okazіоналізмів, досягаючи тим самим коректності в викладенні своїх думок.

3.3. Аналізуючи конкретну (ситуативну) релевантність okazіональних контамінованих ФО в літературних чи газетно-публіцистичних текстах, викладач має застерігати студентів від їх вживання в інших комунікативних умовах, оскільки з позиції носіїв мови неприродність (щоб не сказати помилковість) таких виразів у мовленні іноземців ще більше посилюється та отримує додаткові негативні відтінки.

3.4. Контамінований фразеологізм може бути рекомендований до вивчення та активного вживання, якщо непоодинокі приклади його функціонування в письмовому та усному мовленні засвідчують прогресивну тенденцію його розвитку — його узуалізацію. Тому обов'язок викладача — постійно тримати в полі зору еволюційні процеси в мовній системі та сприяти збагаченню словникового запасу студентів тими новими лексичними та фразеологічними одиницями, які витримали перевірку мовленнєвою практикою.

Гаєриш О. О., канд. філол. наук, доцент
кафедри німецької мови

ІНТОНАЦІЙНЕ ОФОРМЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА УСПІШНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Одним з основних напрямків у галузі економічної освіти є дослідження процесу комунікації. Недаремно останнім часом набувають актуальності різноманітні тренінги, які присвячені саме

розвитку комунікативних навичок у персоналу, що дозволяє розглядати комунікацію на підприємстві як головну складову його успішного функціонування.

На жаль, під час комунікативних тренінгів найбільшу увагу приділяють екстралінгвістичному аспекту і недооцінюють роль лінгвістичних факторів. Інколи дивно, що чудова промова або слушне зауваження окремого співробітника залишається поза увагою його колег. Виникають навіть певні образи з боку такого співробітника, що його думкою нехтують, це веде в свою чергу до непорозумінь та конфліктів, особливо при роботі в команді. Людина не усвідомлює, що головною проблемою в її випадку є не недостатня повага з боку колег, а невміння донести корисну інформацію до слухачів через нехтування лінгвістичними аспектами комунікації.

Одним з основних критеріїв успішної комунікації є такий лінгвістичний чинник, як інтонаційне оформлення мовленнєвого повідомлення. Інтонація — це комплексний феномен, який складається з багатьох акустичних параметрів, як, наприклад, мелодика, наголос, паузи, посилення/ослаблення гучності, уповільнення / прискорення темпу, зміна тембру голосу. Усі ці компоненти тісно взаємозв'язані, їх співвідношення змінюється залежно від змісту, мети та комунікативної ситуації, через що неможливо визначити провідний компонент.

У зв'язку з цим, на заняттях з рідної та іноземної мов необхідно навчити студентів здійснювати інтонаційне членування мовленнєвого повідомлення. Перш за все, слід встановити темарематичну прогресію, тобто співвідношення між відомою інформацією (темою) та новою (ремою) і намітити план реалізації висловлення. Так, наприклад, для теми характерні на мелодичному рівні нейтральний тон, певне прискорення темпу, ослаблення гучності через відсутність синтагматичного та фразового наголосів, адже відома слухачу (так звана фонова) інформація не потребує збільшення артикуляційних зусиль.

Навпаки, рема — як головна інформація — має привертати увагу слухачів, тому слід навчати студентів коректному застосуванню окремих компонентів інтонації при реалізації цього фрагменту повідомлення. Так, рема вимагає певного підвищення тону голосу, у рідких випадках його пониження (залежно від комунікативного наміру та темпераменту того, хто говорить). Для головної інформації характерні синтагматичний та фразовий наголоси, які у більшості випадків навіть сильніші, ніж словесний (тобто на рівні ізольованого вимовляння слова). З посиленням наголосу тісно пов'язане істотне зростання інтенсивності і довготи звуків, через що необхідно

звертати увагу студентів на максимально правильну фонетичну реалізацію сегментних одиниць в цій позиції.

Рема відзначається уповільненням темпу мовлення, інколи перепадами мелодичного контуру (що особливо помітно на матеріалі німецької мови, де існує істотна різниця між наголошеними і ненаголошеними складами). Перед ремою, а часто і після неї можуть виникати паузи, метою яких є надання можливості слухачу усвідомити та оцінити отриману інформацію і, по можливості, відреагувати на неї. Зміни тембру мовлення (наприклад, надання звукам більш світлого чи темного відтінків) характерні для емоційного повідомлення і також сприяють ефективному усвідомленню інформації.

Таким чином, володіння навичками інтонаційної будови мови сприяє підвищенню ефективності комунікації, зокрема, вчить того, хто говорить, зосереджувати увагу на інформаційно насичених та економити артикуляційні зусилля на зайвих фрагментах висловлення, що дозволяє під час промови орієнтуватися на слухача і, таким чином, забезпечує зворотній зв'язок.

Гордєєва Т. Ф., канд. екон. наук, доцент,
кафедра міжнародної торгівлі

ЗАПРОВАДЖЕННЯ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ КОМПОНЕНТИ

Науково-дослідна робота — важлива складова професійної підготовки висококваліфікованих спеціалістів. У процесі такої роботи студент набуває навиків теоретичного осмислення своєї професійної діяльності, самостійності суджень, вміння концентруватися, постійно збагачувати власний запас знань, мати багатосторонній погляд на виникаючі проблеми. Крім того, науково-дослідна діяльність сприяє розвитку творчих здібностей студентів, які в майбутньому допомагатимуть йому відшукувати креативні рішення у професійній діяльності. Необхідною складовою науково-дослідної роботи у вищому навчальному закладі є творча співпраця викладача і студента.